

Eugeniusz Markiewicz

STANOWISKO MĄDZIAKA MALINOWEGO *MUTINUS RAVENELII* (BERK. & M.A. CURTIS) E. FISCH. W POŁUDNIOWEJ WIELKOPOLSCE

A locality of Red Stinkhorn *Mutinus ravenelii* (Berk. & M.A. Curtis) E. Fisch. in southern Wielkopolska

W dniach 26.06 i 13.07.2012 podczas prowadzenia obserwacji przyrodniczych koło miejscowości Piła (gmina Chocz, powiat pleszewski ATPOL: CD55), znaleziono pojedyncze owocniki grzyba należącego do rodziny sromotnikowatych *Phallaceae* – mądziaka malinowego *Mutinus ravenelii*. Znalezione egzemplarze rosły na skraju lasu, na nieużytku pośród porzyw w miejscu wilgotnym i mocno zacienionym, na podłożu torfowym.

Mutinus ravenelii pochodzi z Ameryki Północnej, w Europie pojawił się pod koniec wieku XIX. W Polsce po raz pierwszy został stwierdzony w roku 1967 w Krakowie (Gumińska 1985). Obecnie liczba stanowisk tego gatunku w kraju wynosi około 40. Większość stanowisk zlokalizowana jest w południowej części kraju: od Jeleniej Góry na zachodzie, poprzez Opolszczyznę, Górny Śląsk, Płaskowyż Rybnicki, Beskid Śląski, Kraków, Pogórze Ciężkowickie i Rożnowskie, Tarnów i jego okolice, Kotlinę Sandomierską, po okolice Horodła (Lubelszczyzna) i Włodawy (Polesie) na wschodzie. Drugim rejonem występowania jest środkowa Polska obejmująca okolice Warszawy, Łodzi, Częstochowy i Radomska oraz Kielecczyznę (Szczepkowski i Obidziński 2012).

W naszym kraju *Mutinus ravenelii* występuje głównie na siedliskach antropogenicznych, silnie przekształconych przez człowieka (parki, zieleńce miejskie, nieużytki porośnięte roślinnością zielną, arboreta, ogrody botaniczne, ogrody działkowe, ogródki warzywne, uprawy ogrodnicze), a także w lasach liściastych i mieszanych (Szczepkowski i Obidziński 2012). Gatunek ten znajduje się na liście organizmów obcych w Polsce (Alien Species in Poland 2013).

Podane w notatce stanowisko jest jednym z najdalej wysuniętych na północny–zachód w Polsce, a siedlisko, w którym został znaleziony potwierdza jego dotychczasowe preferencje w stosunku do zajmowanego typu środowiska – nieużytki porośnięte roślinnością zielną, na podłożu bogatym w masę organiczną.

Fot. 1, 2. Mądziak malinowy *Mutinus ravenelii* na stanowisku pod Piłą (fot. E. Markiewicz).

Photo 1, 2. *Mutinus ravenelii*'s location in the surroundings of Piła (phot. E. Markiewicz).

LITERATURA

- Alien Species in Poland. 2013. Institute of Nature Conservation Polish Academy of Sciences. www.iop.krakow.pl/ias.
- GUMIŃSKA B. 1985. *Mutinus ravenelii* (Berk. et Curt.) E. Fischer (*Phallales, Mycota*) – nowy gatunek dla flory Polski. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego 752, Prace Bot. 13: 97-103.
- SZCZEPKOWSKI A., OBIDZIŃSKI A. 2012. Obce gatunki sromotnikowatych *Phallaceae* w lasach Polski. Studia i Materiały CEPL w Rogowie, 33, 4: 279-295.

Summary

The note describes a new locality of the Red Stinkhorn *Mutinus ravenelii* in Poland – a fungus of the *Phallaceae* family. Single individuals of the fungus were found in 2012 near the village of Piła (comm. Chocz, district of Pleszew, ATPOL: CD55), among nettles in a humid, much shaded spot on a peat substrate.

Adres autora:

Eugeniusz Markiewicz
Piła 18, 63-313 Chocz
e-mail: emar52@op.pl

Monika Pietraszko

**NOWE STANOWISKO ZMIERZCHNICY TRUPIEJ GŁÓWKI
(*ACHERONTIA ATROPOS* - LINNAEUS, 1758)
W BESKIDZIE ŚLĄSKIM**

A new locality of Death's Head Moth (*Acherontia atropos* - Linnaeus, 1758) in the Śląski Beskid Mts

Acherontia atropos jest największym pod względem masy ciała motylem występującym w Europie. Charakterystyczną cechą tego motyla jest rysunek na grzbiecie tułowia, który przypomina ludzką czaszkę. Rozprzestrzeniony w całej Afryce, krajach śródziemnomorskich oraz w południowo-zachodniej Azji, aż po Iran. Jest gatunkiem migrującym na północ, czasem zalatuje aż za koło podbiegunowe. W Polsce wykazywana z całego kraju, kiedyś częściej spotykana, obecnie bardzo rzadko. Motyle I pokolenia przylatują w V-VI z południowej Europy, a motyle drugiego pokolenia rozwijające się w naszych warunkach klimatycznych spotykane są od 3 VIII – X. Imago wylęgające się jesienią odlatują na południe Europy, albo giną. Motyle te prowadzą nocny tryb życia. Imago odżywia się miodem, który pozyskuje bezpośrednio z ula pszczelego (Buszko i Masłowski 2012). W trakcie tej czynności imago motyla wydziela substancję, która zabezpiecza go przed atakiem pszczół (Moritz et al. 1991). Cechą charakterystyczną zmierzchnicy trupiej główki jest umiejętność wydawania dźwięków przy użyciu